

Mnenje Odbora regij o Zeleni knjigi o enakosti in nediskriminaciji v razširjeni Evropski uniji

(2005/C 71/15)

ODBOR REGIJ JE

ob upoštevanju Zelene knjige o enakosti in nediskriminaciji v razširjeni Evropski uniji KOM(2004) 379 končna verzija,

ob upoštevanju odločitve svojega Predsedstva z dne 1. julija 2003 in v skladu s petim odstavkom člena 265 Pogodbe o ustanovitvi Evropske Skupnosti, da komisiji za ekonomsko in socialno politiko naloži pripravo mnenja o tej zadevi,

ob upoštevanju svojega mnenja o enakem obravnavanju (CdR 513/99) ⁽¹⁾,

ob upoštevanju svojega mnenja o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi (CdR 19/2004 fin) ⁽²⁾;

ob upoštevanju osnutka mnenja o enakem obravnavanju (CdR 241/2004 rev. 1), ki ga je dne 4. oktobra 2004 sprejela komisija za ekonomsko in socialno politiko (poročevalec: **g. Peter Moore**, Mestni svet Sheffielda (UK/ELDR)) –

na svojem 57. plenarnem zasedanju z dne 17. in 18. novembra 2004 (seji z dne 18. novembra) s soglasjem sprejel naslednje mnenje.

1. Pripombe

ODBOR REGIJ

(I) *Spopadanje z izzivi širitve*

1.1 **pozdravlja** stališče Komisije, da bi bilo treba širitev izkoristiti kot spodbudo za vse države članice, da okrepijo svoja prizadevanja pri spopadanju z izzivi, s katerimi se srečujejo manjšine, in njeno ugotovitev, da se to nanaša predvsem na Rome;

1.2 **se strinja**, da je pristop, ki temelji na pravicah, v zvezi s področji, kot so invalidnost, starost in spolna usmeritev, kot je izražen v protidiskriminacijski politiki EU, še vedno sorazmerno nov koncept tako za organe oblasti kot za nevladne organizacije v nekaterih državah članicah;

1.3 **obžaluje**, da je brez spremembe člena 13 Pogodbe ES za sprejetje zakonodaje Skupnosti na tem področju še vedno potrebno soglasje.

(II) *Izvajanje nediskriminacije v zakonu in praksi*

1.4 **obžaluje** nastanek hierarhije pri zaščiti različnih skupin, ki jih zajema člen 13. Za različne vrste diskriminacije so še vedno prisotna neskladja, tako na področju uporabe kot pri mehanizmih izvrševanja. Učinkovit protidiskriminacijski pristop zahteva večjo enakost glede razpoložljive ravni zaščite

in izboljšanje doslednosti zakonodaje v zvezi s tem. Odbor regij opozarja Komisijo tudi, da je treba ustvariti bolj celovit okvir politike EU v zvezi z invalidnostjo, starostjo, spolno usmeritvijo, vero in prepričanjem. Odbor regij na primer ugotavlja, da so invalidne osebe pogosto izpostavljene diskriminaciji v obliki nedostopnega javnega prevoza, grajenega okolja in nedostopnega informacijskega / komunikacijskega okolja. Komisija ni objavila še nobenega sporočila posebej in izključno o vprašanih spolne usmeritve v zakonodaji in politiki EU, čeprav je to jasno zajeto v členu 13 Pogodbe;

1.5 **meni**, da nezadostna institucionalna podpora posameznim strankam v sporu, v katerem je individualni sodni postopek osnovni mehanizem izvrševanja, bistveno zmanjšuje učinkovitost zakonodaje. Posamezniki imajo težave pri zbiranju dokaznih sredstev in z neučinkovito zaščito pred šikaniranjem ter precejšnje finančne težave pri kritju stroškov sodnega postopka;

1.6 **meni**, da so „nezavezujoča zakonodaja“ in ukrepi, ki niso zakonske narave, sicer lahko učinkoviti (ukrepi, kot so memorandumi, resolucije, deklaracije itd.), vendar se njihova učinkovitost poveča, kadar jih podpira že obstoječa in zavezujoča zakonodaja Skupnosti. Tak primer je omejen uspeh smernic Komisije o zaposlovanju invalidnih oseb (če ni okrepjen z zakonodajo Skupnosti) v smislu nacionalnega pravnega razvoja.

⁽¹⁾ UL C 226, z dne 8.8.2000, str.1.

⁽²⁾ UL C 121, z dne 30.4.2004, str.25.

(III) *Izboljševanje zbiranja, spremljanja in analize podatkov*

1.7 **meni**, da bo sistematično zbiranje podatkov in informacij EU zagotovilo boljši pregled nad tem, kje prihaja do diskriminacije, in nad pojavom diskriminacije, boljšo pripravo strategij in metod za izboljšanje primerljivosti, objektivnosti, doslednosti in zanesljivosti podatkov na ravni Skupnosti, boljše ocene vpliva politike in denarne podpore ter večje sodelovanje z nacionalnimi univerzitetnimi raziskovalnimi središči, nevladnimi organizacijami in specializiranimi odvetniškimi skupinami / središči. Lokalne in regionalne oblasti že imajo glavno vlogo pri tekočem zbiranju podatkov in analizi informacij.

(IV) *Čim boljše izkoriščanje finančnih sredstev EU*

1.8 **ugotavlja**, da manjše nevladne organizacije in osnovne organizacije kljub vplivu in obsegu svojih projektov včasih ne morejo priti do finančnih sredstev EU, predvsem zaradi preveč zapletene birokracije; **meni**, da majhne lokalne in regionalne organizacije skoraj ne morejo opravljati svojega dela brez denarne podpore.

(V) *Krepitev sodelovanja z zainteresiranimi strankami*

1.9 **pozdravlja** dejstvo, da je v Zeleni knjigi priznana glavna vloga lokalnih in regionalnih oblasti v zvezi z enakostjo in nediskriminacijo v razširjeni Evropski uniji; kot vodilni delodajalci bi morale lokalne in regionalne oblasti pri opravljanju svojih nalog razmisliti o **pozitivnih ukrepih** ob ustreznem upoštevanju: a) potrebe po odpravi diskriminacije v skladu z direktivami; b) potrebe po odpravi nadlegovanja, ki je nezakonito; in c) potrebe po spodbujanju enakih možnosti za osebe iz skupin iz člena 13 in druge ljudi.

(VI) *Zagotavljanje dopolnjevanja z drugimi področji politike EU*

1.10 **meni**, da bo vključitev Listine o temeljnih človekovih pravicah osvetlila področja diskriminacije, ki niso zajeta v veljavni zakonodaji;

1.11 **se sprašuje**, ali je bilo vprašanje integracije načela enakosti zadovoljivo obravnavano na nekaterih področjih politike in ali so določene zakonodajne in politične pobude same skladne z logiko protidiskriminacijske zakonodaje in ukrepi, sprejetimi v okviru člena 13;

1.12 **ugotavlja**, da kljub večjemu medsebojnemu priznavanju kvalifikacij, pridobljenih v EU, ni nobenega dogovora glede kvalifikacij, ki si jih v EU pridobijo državljani tretjih

držav, ali kvalifikacij, pridobljenih v državah izven EU, ne glede na državljanstvo nosilca teh kvalifikacij;

1.13 **obžaluje** zmotne in stereotipne prikaze različnih skupin iz člena 13, ki povzročajo nenehno škodo dostojanstvu in javni podobi nekaterih skupin v javnem življenju, politični retoriki, medijih in oglaševanju. To ruši načelo enakega obravnavanja;

1.14 **pozdravlja** Direktivo 2003/109/ES, sprejeto januarja 2004, s katero je bil državljanom tretjih držav, ki imajo 5 let zakonito prebivališče v državah članicah, odobren pravni položaj, primerljiv s pravnim položajem državljanov držav članic, da se dopolni direktiva o rasni enakosti. Vendar pa je treba zaradi reševanja vprašanja dostopa do državljanstva ali volilne pravice to direktivo podrobneje razjasniti.

2. Priporočila

ODBOR REGIJ

(I) Spopadanje z izzivi širitve

2.1 **zahteva**, naj se posebno dodeljevanje sredstev in posebne veje delovnega načrta usmerijo v romske projekte;

2.2 **zahteva** več razprav, debat in izobraževalnih forumov med vsemi državami članicami o vprašanih socialnega državljanstva, diskriminacije in osnovnih človekovih in socialnih pravic ter vzpostavitev postopkov posvetovanja in spremljanja na nacionalni ravni za boj proti diskriminaciji zaradi vseh razlogov, zajetih v členu 13.

(II) Izvajanje nediskriminacije v zakonu in praksi

2.3 ob sklicevanju na svojo predhodno odločitev **naloži** sedanjemu generalnemu sekretarju, naj oceni kadrovske politiko in profil zaposlenih na generalnem sekretariatu v zvezi z njuno skladnostjo z novo zakonodajo in o tem v roku šestih mesecev poroča Predsedstvu in tej komisiji; naj naroči in objavi vademekum o dobrih protidiskriminacijskih praksah za lokalne organe oblasti in za delodajalce, vključno s primeri pobud iz vsake države članice, v katerih je zajetih vseh šest razlogov za diskriminacijo, priznanih v členu 13 Pogodbe ES;

2.4 **zahteva**, da se celovita zakonodaja o blagu in storitvah razširi na vsa področja, ki jih zajema člen 13; še posebej zahteva, da se zagotovi boljša zaščita proti diskriminaciji zaradi starosti, invalidnosti, spola, vere ali prepričanja in spolne usmeritve;

2.5 **poziva** Komisijo, naj sodeluje z državami članicami, da se predvidijo ustrezne, učinkovite, sorazmerne in odvrtačilne kazni in postopki proti kršitvam obveznosti v skladu z direktivami, ter pospeši njihov prevzem v nacionalno zakonodajo;

2.6 **zahteva** večjo institucionalno podporo posameznikom, ki zahtevajo sodno odškodnino za vse skupine iz člena 13. Organizacije z legitimnim interesom bi morale imeti možnost sprožiti postopek v imenu ali v podporo posameznim tožnikom s soglasjem tega posameznika. Kadar se ugotovi domneva o diskriminaciji (to so dejstva, iz katerih se lahko domneva, da je prišlo do neposredne ali posredne diskriminacije), naj se dokazno breme vedno prevale na toženo stranko. Kakršno koli negativno obravnavanje ali posledice, ki so odgovor na tožbo, je treba prepovedati.

(III) *Izboljševanje zbiranja, spremljanja in analize podatkov*

2.7 **zahteva** tesnejše sodelovanje z državami članicami in državnimi organi oblasti za izboljšanje mehanizmov spremljanja in poročanja.

(IV) *Čim boljše izkoriščanje finančnih sredstev EU*

2.8 **poziva** Komisijo, naj v sodelovanju z evropskimi nevladnimi organizacijami, ki se financirajo iz sredstev EU, poiščejo ustvarjalne metode, ki bi omogočile majhnim nevladnim organizacijam dostop do manjšega obsega financiranja.

(V) *Krepitev sodelovanja z zainteresiranimi strankami*

2.9 Odbor regij **se zavezuje**, da bo razvijal agendo EU proti diskriminaciji, in meni, da je treba pomen njegove udeležbe pri

oblikovanju, načrtovanju, sporočanju in uresničevanju te agende še naprej poudarjati pri vseh zainteresiranih strankah;

2.10 **zahteva**, da je treba Odbor regij samoumevno povabiti na konference in seminarje EU, ki se ukvarjajo z enakostjo in nediskriminacijo ter zlasti z vprašanji glede diskriminacije Romov;

2.11 **zahteva** več posvetovanj s predstavniki civilne družbe med postopkom izvajanja;

2.12 **poziva** vse institucije EU k večjemu upoštevanju vsebine in duha protidiskriminacijskih direktiv s pomočjo: a) vsestranskih politik enakosti v smislu kadrovanja, zaposlovanja in storitev; (b) politični člani in organi teles EU morajo biti uravnoteženi v smislu skupin iz člena 13.

(VI) *Zagotavljanje dopolnjevanja z drugimi področji politike EU*

2.13 **poziva** Komisijo, naj prikaže, kako namerava vključiti skupine, zajete v Listini o temeljnih človekovih pravicah, v obstoječe direktive o nediskriminaciji, glede na to, da bodo vključene v novo Pogodbo;

2.14 **priporoča**, naj za integracijo načela enakosti obstajajo mehanizmi, ki zagotovijo, da se pri pripravi, izvajanju in vrednotenju vseh politik ustrezno upoštevajo vprašanja in načela enakosti;

2.15 **priporoča**, naj Komisija tesno sodeluje z Odborom regij pri pomoči lokalnim in regionalnim oblastem, da pripravijo akcijske načrte za enakost in predložijo poročila o sprejetih ukrepih ustreznim organom za enakost v državah članicah.

V Bruslju, 18. novembra 2004

Predsednik
Odbora regij
Peter STRAUB